

70 – РІЧЧЯ ДОКТОРА ФІЗИКО – МАТЕМАТИЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОРА МИКОЛИ ШЕВЧЕНКА

70 – Anniversary of Professor, Doctor of Science Mykola Shevchenko



10 січня 2001 року виповнилося 70 років від дня народження українського фізика – експериментатора, доктора фізико – математичних наук, провідного наукового співробітника Національного Наукового Центру “Харківський фізико-технічний інститут” професора Миколи Гавриловича Шевченка.

Народився Микола Шевченко в с. Водяне, Чутівського району Полтавської області на Україні. Після закінчення школи поступив до Харківського державного університету на фізико-математичний факультет, який закінчив в 1956 році. По закінченню університету був направлений на роботу в Український Харківський фізико – технічний інститут в лабораторію О. Шпетного. Перші кроки в науку робив під керівництвом кандидата, а потім доктора ф. – м. наук професора М.Г. Афанасьєва.

В 1955 році в ХФТІ було розпочато будівництво серії лінійних прискорювачів електронів, в тому числі і прискорювач на 360 MeV.

В 1960 році М. Шевченко був призначений керівником наукової групи, завданням якої було розробити експериментальну установку, призначену для вивчення структури атомних ядер під пучком лінійного прискорювача електронів на енергію 360 MeV.

В 1964 році було закінчено побудову експериментальної установки і розпочато дослідження розподілу густини заряду в важких ядрах ітрію, ніобію і лантану, які на той час не були вивчені. Ці дослідження дали можливість знайти формулу величини радіусів розподілу заряду в ядрах в залежності від їхньої атомної ваги. Розробка унікальної на той час установки і дослідження низки ядер методом розсіяння електронів високих енергій стали темою дисертації на здобуток вченого ступеня кандидата фізико – математичних наук, яку він успішно захистив в 1967 році.

Після захисту кандидатської дисертації М. Шевченко зі своїми учнями широко розгорнув наукову діяльність по вивченню ізотопів атомних ядер методом розсіяння електронів. Було виконано величезну кількість експериментальних досліджень на ядрах від ізотопів магнію до ізотопів олова. Це дозволило встановити закономірність в зміні розподілу густини заряду при переході від одного ізотопу до другого, підтверджуючи узагальнену оболонкову модель ядра. Ця закономірність корелює з такими фізичними величинами ядра, як інтенсивність збудження дискретних рівнів у ядрах, квадрупольними і октупольними моментами, енергією зв'язку нуклонів та ін., і дозволяє передбачувати їх величину. Отримані результати увійшли до світової системи базових даних з ядерної фізики. Узагальнення цих досліджень стало темою дисертації на ступінь доктора фізико – математичних наук, яку М. Шевченко успішно захистив в 1981 році.

М. Шевченко автор і співавтор 165 оригінальних наукових публікацій. Під його науковим керівництвом захищені 4 кандидатські дисертації. Він започаткував спецкурс лекцій “Проблеми ядерного паливного циклу”, який він викладає на кафедрі експериментальної ядерної фізики Харківського національного університету ім. Каразіна, керує дипломними роботами студентів – випускників.

В 2000 році Ювілярові присвоєно звання професора по спеціальності ядерної фізики, елементарних частинок і високих енергій.

Побажаємо ж дорогому Ювіляру міцного здоров'я, довгих років життя і нових творчих успіхів.